საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია. ხუთშაბათი 1 მაისი 1919 წ. პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ერთობა

ფასი 1 მან.

[illegible] 1 მან. [illegible] — 2 მან. [illegible] 80 [illegible] 12 [illegible]

[illegible] № 100 [illegible] „ერთობის“ [illegible] 12—15 [illegible]

ტელეფონი 16—62.

№ 94 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტისა. № 94

საქართველოს სოც. დემ. მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, საკანტროლო კომისია, დამფუძნებელ კრების სოც.-დემ. ფრაქცია და თფილისის კომიტეტი, მწუხარებით აუწყებენ ამხანაგებს, რომ 27 აპრილს ხანმოკლე და მძიმე ავათმყოფობის შემდეგ უდროოთ გამოესალმა სიცოცხლეს პარტიის დაუღალავი მუშაკი, წევრი საკანტროლო კომისიისა, დამფუძნებელ კრებისა, ფრაქციის პრეზიდიუმისა და თფილისის კომიტეტისა

რაფიელ ალექსის ძე ჩიხლაძე

გამოსვენება კვირას, 4 მაისს, დილის 10 საათზე დაკრძალვა თფილისში, დიდუბეში.

გაუბედურებული მეუღლე ფუდე, შვილები: მარუსია, ცუცა, მაშა და ილია, ძმის წულები სიმონი და ევგენია მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობ მეგობართ ხანმოკლე ავათმყოფობით

რაფიელ ალექსის ძე ჩიხლაძის

უდროოთ გარდაცვალებას. გამოსვენება კვირას 4 მაისს დილის 10 ს. დაკრძალვა თფილისში, დიდუბეში.

გორის მაზრის სოც.-დემ. ორგანიზაციები და მათი ცენტრი ცხარე ცრემლებს აფრქვევენ ქართლის მშრომელ ხალხის მოამაგის, მუშათა კლასის თავგადადებულ მებრძოლის, მეგობრის

რაფიელ ჩიხლაძის

[illegible]

[illegible] რაიონის კომიტეტი ს. ს. დ. მ. პ. აუწყებს ამხანაგებს, რომ 1 მაისს დილის 9 საათზე [illegible] მუშათა კლუბის დარბაზში ([illegible] ქ. № 28) დანიშნულია [illegible]

რაფიელ ჩიხლაძის

ხსოვნის [illegible]

[illegible] 28 აპრილს [illegible] გარდაიცვალა

რაფიელ ივანეს ძე თენიშვილი

რომლის დაკრძალვა დანიშნულია 1 მაისს [illegible] 2—1

პირველი მაისი

პროლეტარიებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით!..

ამხანაგებო! [illegible] წელიწადში [illegible] დღესასწაული, რომელსაც ყველა ერის მშრომელი ხალხი ერთად [illegible].

ეს ერთად ერთი დღესასწაულია—პირველი მაისი.

მშრომელი ხალხი [illegible]

[illegible]

[illegible] მშრომელი ხალხის [illegible]

პირველი მაისი [illegible] მთელი ქვეყნის მშრომელი ხალხი ერთის [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისი მთელი ქვეყნის მშრომელი ხალხის დღესასწაულია, [illegible] მშრომელი ხალხის და [illegible] ეს დღესასწაული მშრომელი [illegible] მებრძოლი [illegible].

მშრომელი ხალხის მტრებს კი [illegible].

[illegible] დღესასწაული [illegible].

პირველი მაისი კი [illegible] მშრომელი ხალხის [illegible] ამ დღეებში [illegible] ამ დღის [illegible].

რატომ?

იმიტომ, რომ პირველი მაისი მშრომელი ხალხის [illegible]—[illegible] და [illegible] მშრომელი ხალხის [illegible]?

[illegible] მშრომელი ხალხი [illegible]?

[illegible]!

ამხანაგებო! რას გვიმზადებს პირველი მაისი?

პირველი მაისი გვიმზადებს, რომ [illegible]

პირველი მაისი გვიმზადებს, რომ ერთად-ერთი ძალა, რომელსაც [illegible], რომელსაც შეუძლია ეს [illegible],—მშრომელი ხალხი—პროლეტარიატი და სოფლის მუშები.

პირველი მაისი გვიმზადებს, რომ [illegible] არის და არც იქნება ერთადერთი ძალა, რომელსაც შეუძლია ამ ძველი საქმის [illegible] დამყარება.

ამხანაგებო! მთელი დღესასწაულის მნიშვნელობა [illegible]

[illegible]

ჩვენი მშრომელი ხალხი უხვდება პირველ მაისს [illegible]

[illegible]

[illegible] ინტერნაციონალი. [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

ამხანაგებო! [illegible] პირველი მაისი [illegible] დღესასწაულია. [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისი [illegible] მშრომელი ხალხის [illegible] ერთი [illegible] მშრომელი

ხალხის სოციალიზმისა, ერთად დარაზმვა, შეკავშირება და მშვიდობა თავისუფლებისა.

პირველი მაისი გვაგონებს, რომ პროლეტარიატი და სოფლის მუშები—მშრომელი ხალხის ერთი [illegible]

[illegible] რა ბედი ჩვენს მშრომელ ხალხს პირველი მაისისა?

პირველი მაისი, [illegible] ჩვენს მშრომელ ხალხს [illegible] საქართველოს დემოკრატიული [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისის [illegible]

პირველი მაისის [illegible] ჩვენი მშრომელი ხალხი, ჩვენი [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

ამხანაგებო! [illegible]

[illegible]

[illegible] ამ დღეს. [illegible]

გაუმარჯოს პირველ მაისს!

გაუმარჯოს ერთა სოციალიზმს!

ძირს მილიტარიზმი!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

საქ. სოც.-დემოკრატიული მუშათა პარტიის ცენტრალური კომიტეტი.

პირველი მაისის იუბილე

30 წელიწადია მუშათა კლასი პირველ მაისს დღესასწაულობს.

30 წლის წინეთ 1889 წელს, საერთაშორისო ინტერნაციონალის პირველმა ყრილობამ [illegible] მუშათა დღესასწაულად, და იგი მთელი ქვეყნის მუშათა კლასის [illegible].

[illegible]

[illegible]

80 წლის [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

პირველი მაისი ეს 30 წლის [illegible]

30 წლის [illegible]

[illegible]

ძირს კაპიტალიზმი!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

დღეს, [illegible] წლის [illegible] დღესასწაულის [illegible] პირველ მაისობას.

მუშათა შემაერთებელი დღე—[illegible] [illegible] მუშათა კლასის [illegible].

30 წლის [illegible] მუშათა [illegible]

[illegible]

[illegible] 25 წლის [illegible] მუშათა [illegible]

ინტერნაციონალი [illegible]

[illegible] პირველ მაისს, [illegible] 30 წლის [illegible] 30 წლის [illegible]

[illegible]

და ამ ბრძოლის [illegible] 30 წლის იუბილეს [illegible] შრომის [illegible] დღესასწაულობს პირველ მაისს.

გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლუციას!

გაუმარჯოს ინტერნაციონალს!

პირველი მაისი და ჩვენი პარტია

დღეს მთელი ქვეყნის მუშათა კლასი დღესასწაულობს პირველ მაისს. [illegible]

[illegible]

დღეს რომ მუშაობს, [illegible]

ამ მხრით ჩვენი პატარა ქვეყანა საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკა [illegible]

[illegible]

ამ რიგათ ჩვენი პირველი მაისობა [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ჩვენი [illegible] მშრომელი ხალხის [illegible] და [illegible]

[illegible] ჩვენ [illegible] მშრომელი ხალხის ამ [illegible] დღესასწაულს.

შრომის დღესასწაული

დღეს შრომის დღესასწაულია.

დღეს მთელი ქვეყნის მუშათა კლასი [illegible]

დღეს [illegible]

დღეს ის [illegible]

დღეს [illegible]

დიახ, დღეს შრომის დღესასწაულია. [illegible]

დღეს შრომა [illegible] დღესასწაულობს. [illegible]

[illegible]

დიახ, დღეს შრომის დღესასწაულია, [illegible] მუშათა [illegible]

ყველა ქვეყნებში, ქვეყნის ყველა კუთხეში [illegible]:

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით.

დღეს [illegible]

[illegible]

გაუმარჯოს მუშათა ხალხს,

გაუმარჯოს სოციალიზმს.

განი.

პირველი მაისი ახალ პირობებში

[illegible] პირველი მაისის [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

დღეს

გერმანიაში ძლიერდება ზავის საწინააღმდეგო მოძრაობა.

გერმანიის დელეგაცია საზავო ხელშეკრულებას ჯერ ეროვნულ ყრილობას წარუდგენს განსახილველად, შემდეგ მოხდება რეფერენდუმი, რათა ხელშეკრულობის მოწერის პასუხისმგებლად თვით ხალხი გახდეს.

მიუნხენის წითელ ჯარში 50—60 ათასამდე კაცია. მათ წინააღმდეგ მომქმედი ჯარების სარდლობა ნოსკემ იკისრა.

გერმანულ ბოჰემიაში ჩეხოსლოვაკების ჯარმა გერმანული გაზეთები შეაჩერა.

რუმინელები განაგრძობენ უნგრეთის ტერიტორიაზე წინსვლას.

ფინეთის რევოლიუციური ჯარი რუსეთის საბჭოთა რესპუბლიკის საზღვარზე გადავიდა, ბოლშევიკების ცნობით ფინეთის ჯარს ორგანიზაციული კავშირი აქვს მოკავშირეთა ჯარებთან.

ბოლოს ამ დღეს მუშაობის შეწყვეტით, იშვიათ, მაგრამ გმირულ დემონსტრაციებით, რომლებიც სისხლისღვრით თავდებოდნენ...

დღეს მდგომარეობა შეიცვალა. რევოლიუციამ ძველი, დახავსებული ცარიზმი დაამხო. მებრძოლმა კლასმა თავისუფლებით ამოისუნთქა. უკვე დაგვირგვინებულია, ჩვენი რესპუბლიკის ტერიტორიაზე მაინც, რევოლიუცია, მოპოვებულია სამოქალაქო თავისუფლებანი, დამკვიდრებულია დემოკრატიული წესწყობილება. ის, რაც შეადგენდა თებერვლის რევოლიუციის ნამდვილ მიზნებს, განხორციელებულია, ე. ი. პოლიტიკური ძალაუფლება გადასულია მშრომელი ხალხის ხელში.

დღეს ჩვენს პროლეტარიატს და მის თვალსაზრისზე მდგომ მშრომელ ნაწილებს შეუძლიათ აშკარათ იდღესასწაულონ თავისი დიდი დღე—პირველი მაისობა. დღეს მუშათა კლასს შეუძლია თავისუფლად გამოაშკარაოს თავისი კლასობრივი ბუნება, დღევანდელ პირველ მაისობას იქნეს მისი ნამდვილი სოციალისტური შინაარსით აღვსილი.

ის, რაც ახასიათებს მეშვიდეს სოციალურ დემოკრატიას, არის დემოკრატიზმი და სოციალიზმი. პირველი მიზანი მიღწეულია ჩვენი მშრომელი კლასის მიერ დიდის ბრძოლის, დიდის ტანჯვა-წვალების შემდეგ და ვერავითარი შავი ძალა ვერ გამოგლეჯს მას ხელიდან ამ მონაპოვარს. ამის ნამდვილი დღესასწაული იყო წარსული 12 მარტი.

მეორე მიზანის—სოციალიზმის საათს ჯერ არ დაუკრავს, მაგრამ ის არც ისე შორს არის, მის საშუალოს ჩვენი პროლეტარიატი მიაღწევს ხელახლა ჩაგდებულ მსოფლიო პროლეტარიატთან, რომელიც უკვე შედგა ძველი სოციალური ურთიერთობის დანგრევის გზაზე. დღევანდელი პირველი მაისი ამ მეორე დიდი მიზნის განხორციელების იმედია, მისი სიმბოლოა.

ჩვენი გათვითცნობიერებული მშრომელი კლასის ხელმძღვანელი იდეა ამ რევოლიუციის ქარიშხალში იყო—სოციალიზმი დემოკრატიის გზით. დემოკრატიზმი მოპოვებულია, სოციალიზმი არც ისე შორს არის!

გაუმარჯოს პირველ მაისს!

ალ. ც—ნი.

პირველი მაისი

„პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით“.

აი ის ლოზუნგი, რომელიც მუდმივად გამომდინარეობს საერთაშორისო მუშათა მოძრაობიდან, მთელი კაპიტალის განვითარებიდან და რომელიც უკვდავ მარქსმა ჩაწერა საძირკვლად სოციალისტურ ინტერნაციონალს. ამ რთულ სიტყვაში გამოიხატება არა უბრალოდ მოწოდება მუშების შეკავშირებისაკენ, არამედ ღრმა აზრი მეცნიერულ-სოციალისტური, მარქსისტულ მებრძოლ ფილოსოფიისა. ამ ლოზუნგში მუშები გრძნობენ და ხედავენ იმ ისტორიულ აუცილებლობას, რომელიც მარქსმა მეცნიერულად და ობიექტიურად გამოარკვია კაპიტალიზმის მთელი ეკონომიური და პოლიტიკური ისტორიიდან.

ეს ისტორიული აუცილებლობა მიაქანებს კაპიტალიზმს საერთაშორისო მუშათა მოძრაობის სახით და ფორმით ბედნიერ მომავლისაკენ, სოციალიზმისაკენ.

მართალია, ეს ლოზუნგი ინტერნაციონალის განვითარების დროს ხან დასუსტდებოდა, ხან ირღვეოდა, მხოლოდ ეს შესუსტება, ეს დარღვევა ხდებოდა მაინც არა მოულოდნელად, მექანიკურად, არამედ მიხედვით ამა თუ იმ განვითარების საფეხურისა, ფაზისა, რომელსაც განიცდიდა და საერთაშორისო კაპიტალი თავის წიაღელობაში.

მაგრამ ტენდენცია ყველა ქვეყნის მუშათა შეერთებისა მაინც რჩება შეუცვლელი, შეურყეველი ისე, როგორც შეურყეველი და შეურყეველია საერთაშორისო საწარმოო და ფინანსიური კაპიტალების კონცენტრაციის და გასაზოგადოებრიობის ტენდენცია.

აი სწორედ ეს გასაზოგადოებრიობა, სოციალისტური საერთაშორისო ურთიერთობა ბუნებრივათ დაბოლოვდება ყველა ქვეყნის მუშათა შეერთებით, უკეთ რომ ვთქვათ, მთელი ქვეყნის ერთა ძმური კავშირით, მეგობრული განწყობილებით. მართალია, მოხდება ყველა ეს ისტორიული აუცილებლობის კანონის ძალით, მაგრამ ამ ისტორიული აუცილებლობის განხორციელებისა და მის გაადვილებლად დაჩქარებისთვის საჭიროა ჩარევა, ერთგვარი აქტივობა. სწორეთ ამ აქტივობას აძლევს მუშებს ის ბრძოლა, რომელიც არსებობს კაპიტალს და შრომას შუა.

ყოველ საზოგადოებრივ ბრძოლას აქვს თავისი ისტორია.

ყოველ მებრძოლ კლასს აქვს თავისი მისწრაფებები, იდეალების აღსანიშნავად განსაზღვრული ისტორიული დღე.

ყველა ქვეყნის მუშების ასეთ ისტორიულ დღედ ითვლება პირველი მაისი. ამ დღეს მუშები ყველა ქვეყნისა უწვდიან ხელს ერთმანეთს ნიშნად სოლიდარობისა და ბრძოლისა ბურჟუაზიულ კაპიტალისტური წესწყობილების წინააღმდეგ.

ევროპის ყველა მოწინავე ქვეყნებში პირველ მაისობამ უკვე კარგა ხანია მიიღო ლეგალური ხასიათი, მოქალაქობრივი უფლება, მაშინ, როდესაც ეს დღესასწაული ყოფილ თვითმპყრობელურ რუსეთში იყო აღიარებული, როგორც აქტი მთავრობის წინააღმდეგობის, ჰქონდა წმინდა პოლიტიკური რევოლიუციური ხასიათი, ამიტომაც იგი იყო გამოცხადებული კანონის გარეშე. ყოველი მუშა, მუშათა კლასის ავანგარდი პირველ მაისის დღესასწაულში მხურვალე მონაწილეობის გულისთვისაც კი რუსეთის კანონით სასტიკად ისჯებოდნენ, ციმბირში იგზავნებოდნენ, ციხეში იტანჯებოდნენ და სხ.

მიუხედავათ ამ დევნისა, სისასტიკისა ყოფილ თვითმპყრობელურ რუსეთში მოსახლე ყველა ერთა მუშები ფარულად და აშკარად, მწყობრად წითელი დროშებით გამოდიოდნენ დედა-ქალაქის და პროვინციის ქუჩებში ყოველ წელს, პირველ მაისს, რითაც იგინი ამტკიცებდნენ თავის სოლიდარობას, აჩვენებდნენ მთელ განათლებულ ქვეყნებს თავიანთ პოლიტიკურ შეგნება-მომწიფებას, ორგანიზაციულ ძალას და სიძულვილს წყეულ რეჟიმისადმი. ამგვარად პირველ მაისის დღესასწაულს თვითმპყრობელურ რუსეთში არ ჰქონდა ხასიათი შრომის წმინდა დღესასწაულისა, პირიქით იგი იყო პოლიტიკურ-რევოლიუციური გამოსვლა წინააღმდეგ იმ პოლიტიკური წესწყობილებისა, რომელიც უსპობდა მთელ დემოკრატიას მოქალაქეობის ელემენტარულ უფლებების მოპოვებას, აყენებდა მუშა ხალხს შრომის აუტანელ პირობებში.

მაგრამ რუსეთის განმათავისუფლებელმა 1917 წ. დიდი რევოლიუციამ, რომლის ავანგარდათ (მეთაურათ) გამოვიდა სრულიად რუსეთის პროლეტარიატი, მისცა საშუალება, რომ რუსეთის სახელმწიფოში ყველა მობინადრე ერებს სახელდობრ დღევანდელი დამოუკიდებელი საქართველო შესულიყო წევრათ ევროპიელ ხალხთა ოჯახში და საქართველოს მუშათა კლასი გამხდარიყო სწორუფლებიან წევრათ სოციალისტური ინტერნაციონალისა. ამიტომ ინტერნაციონალის დღესასწაული—პირველი მაისი—ამიერიდან გადიქცევა საქართველოს მუშებისთვის, მთელ დემოკრატიისთვის უდიდეს მნიშვნელობის, ჭეშმარიტად შრომის დღესასწაულად. ეს დღესასწაული სწორეთ ამ წელს, საქართველოს დამოუკიდებლობის წლის თავის თვეში (26 მაის) იძენს განსაკუთრებით საგანგებო მნიშვნელობას, არა მარტო წმ. პროლეტარულ, არამედ სრულიად დემოკრატ. ხასიათს სწორეთ იმით, რომ საქართველო თუ დამოუკიდებელია, თუ სარგებლობს შინაური შეუფერხებელი წესიერებით და სიმშვიდით, მაშინ, როდესაც მის გარშემო ხდება ანარქია და ქაოსი, ეს უპირველეს ყოვლისა საქართველოს მუშების და მთელი დემოკრატიის წყალობითაა, რომლის სათავეში სდგას სოციალ-დემოკრატიული მთავრობა.

ამიტომ დემოკრატიული საქართველო ამ პირველ მაისობას მთლიანად მისცემს საგანგებო სადღესასწაულო ხასიათი.

ამ დღეს საქართველოს მთელი დემოკრატიული ნაღები (ЦВѢТЪ), თითოეული შეგნებული მოქალაქე დამოუკიდებელ საქართველოს, ყველა უწყებები და დაწესებულებანი უნდა გაუმეგობრონ და მიესალმონ თავიანთ პროლეტარიატს, საქართველოს ყველა მუშებს, მისს სიამაყეს სახალხო გვარდიას, ამ შეიარაღებულ მუშა-მოქალაქეებს,—რომელნიც თავის გულმკერდით იცავდნენ და იცავენ საქართველოს დამოუკიდებლობას, მის არსებობას, მის დემოკრატიულ წესწყობილებას.

გაუმარჯოს პირველ მაისს, შრომის დღესასწაულს!

გაუმარჯოს საქართველოს პროლეტარიატს!

გაუმარჯოს მთელი ქვეყნის ხალხთა ძმობას!

გაუმარჯოს ინტერნაციონალს!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

ტ. კახელი.

მუშათა კლასის დღესასწაული

დღეს პირველი მაისია.

ეს დღე საერთაშორისო მუშათა კლასის დღესასწაულია. ამ დღეს ის თავს ანებებს ქარხანა-ფაბრიკებში ყოველდღიურ მუშაობას, ქუჩაში დემონსტრაციებს აწყობს და თავიანთ მთავრობებს სხვადასხვა მოთხოვნილებებს უყენებს. 1889 წლიდან მოყოლებული, ე. ი. მას შემდეგ რაც პარიზის ინტერნაციონალურმა კონგრესმა პირველი მაისი საერთაშორისო დღესასწაულად აღიარა, მთელი ქვეყნის მუშათა კლასის მოთხოვნილება უპირველეს ყოვლისა რვა საათის სამუშაო დღის დაკანონებისა და სრულ პოლიტიკური თავისუფლების მოთხოვნილებაში გამოიხატებოდა. ამ მიზნის განხორციელებით ის გზას იკაფავდა სოციალიზმისათვის ბრძოლაში. მაგრამ ამ დღეს დიდი მნიშვნელობა მარტო ამ მოთხოვნილებებით როდი განისაზღვრებოდა. პირველ მაისს, გარდა იმისა, რომ მთელი ქვეყნის პროლეტარიატი რვა საათის სამუშაო დღეს მოითხოვდა, ამავე დღეს მუშათა კლასი ყოველგვარ პოლიტიკურ, ეკონომიურ და ნაციონალურ შევიწროების წინააღმდეგ იღაშქრებდა და სასტიკ პროტესტს აცხადებდა მილიტარიზმისა და კაპიტალისტურ იმპერიალიზმის წინააღმდეგ.

ასეთი იყო დღემდის პროლეტარიატის მიერ წამოყენებული მოთხოვნილებანი, მაგრამ ამ უკანასკნელ დროის გარემოება საგრძნობლად შეიცვალა.

ოთხი წლის საერთაშორისო ომს თან მოჰყვა რევოლიუციონური მოძრაობა ევროპის სხვადასხვა ქვეყნებში. რუსეთის დიდ რევოლიუციას გამოეხმაურა გერმანიისა და ავსტრიის პროლეტარიატი, რომლებმაც დაამხეს ნახევრად აბსოლიუტური მონარქიული წესწყობილება თავიანთ ქვეყნებისა და მართვა-გამგეობის სათავეში მუშათა კლასი მოექცა. დღეს ხსენებულ ქვეყნის მუშათა კლასი თვით სწყვეტს თავის ბედს და რა თქმა უნდა რვა საათის სამუშაო დღის მოთხოვნილების წაყენება მისი ნებობით მიერ აღმურველ მთავრობისათვის არ დასჭირდება. არც პოლიტიკური უფლებების მოთხოვნილებაა მათთვის საჭირო, რადგანაც ზემოხსენებულ ქვეყნებში მუშათა კლასს სრული პოლიტიკური თავისუფლება აქვს მოპოვებული.

ამ გარემოებამ არც სხვა ქვეყნების მუშათა კლასი დასტოვა წინანდელ მდგომარეობაში. მართალია ჯერ იქ რევოლიუციები არ დაწყებულა, მაგრამ ცენტრალურ ევროპაში გამოჩენილმა „წითელმა აჩრდილმა“ საგრძნობლად დააფიქრა სხვა ქვეყნების გაბატონებული კლასის ხელმძღვანელები და დააყენა ისინი ერთგვარ ევოლიუციონურ გზაზე. მათ საგრძნობლათ დასთმეს წინანდელი პოზიციები და მუშათა კლასის რამოდენიმე სოციალური და პოლიტიკური მოთხოვნილებანი მცირე ბრძოლის შემდეგ დააკმაყოფილეს. ამ გზით იმპერიალისტებს სურთ ერთხანს კიდევ შეირჩინონ თავიანთი შერყეული ბატონობა.

ჩვენ ამ ჟამად არ მიგვაჩნია საჭიროთ იმის განხილვა, თუ რამდენათ შეძლებს გაბატონებული კლასები თავიანთ ბატონობის შენარჩუნებას, მაგრამ ამ გარემოებით მუშათა კლასის მდგომარეობა კი საგრძნობლათ იცვლება. მისთვის დღეს აღარ შეადგენს საჭიროებას რვა საათის სამუშაო დღის მოთხოვნა. ამ მხრით დღეს საგრძნობლათ შეიცვალა მუშათა კლასის მოთხოვნილებანი. სამაგიეროთ დღეს მუშათა კლასის წინაშე უფრო დიდი პრობლემა არის გადასაჭრელი. ის დღეს დიდი სოციალური გარდაქმნის ხანაში იმყოფება და ამ გარდაქმნის დროს ის ვერ არის სათანადოთ შეკავშირებული და ერთსულოვანი.

საერთაშორისო ომის მიერ გამოწვეული ბურუსი, რომელშიაც გახვეულა მუშათა კლასი ჯერ კიდევ არ გაფანტულა რაც საგრძნობლათ უშლის ხელს მუშათა კლასის გაერთიანებას. ჯერ კიდევ არ აღდგენილა ომის მიზეზებით დანგრეული ინტერნაციონალი. მუშათა კლასის ხელმძღვანელებშიც არ არსებობს ერთსულოვანება და შექმნილ მდგომარეობის სხვადასხვანაირათ დაფასების გამო მუშების ერთი ნაწილი მეორის წინააღმდეგ იარაღითაც კი ილაშქრებს.

აი ამ გარემოებას უნდა მიაქციოს დღეს მუშათა კლასმა მთელი თავისი ყურადღება. ამ დღეს მეტადრე უნდა გაისმას ლოზუნგი „პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა შეერთდით“ და მან ყველა ქვეყნის მუშებში უნდა ჰპოვოს გამოძახილი, დღეს მთელი ქვეყნის პროლეტარიატმა ერთმანეთს ხელი უნდა გაუწოდოს, უნდა გადალახოს ომის მიერ გამოწვეული ბურუსი და აღადგინოს მესამე ინტერნაციონალი უფრო მტკიცე და შეურყეველი. ამავე დროს მუშათა კლასმა უნდა განადგურებისაკენ მოუწოდოს იმ ხელმძღვანელებს, რომლებიც უმცირესობის უმრავლესობაზე გაბატონების სურვილით სისხლის ღვრას იწვევს თვით მუშათა წრეებში.

საქართველოს მუშათა კლასს საშუალება აქვს სრულ თავისუფლად იდღესასწაულოს პირველი მაისი. საქართველოში დღეს ძალა-უფლება დემოკრატიის ხელშია. მუშათა კლასი პოლიტიკურათ სრული თავისუფალია და თავისი თავის ბატონ-პატრონი. ამ გარემოებით ის ფართოთ ისარგებლებს. დღეს ქუჩაში გამოსვლით დაუმტკიცებს ქვეყანას, რომ მან იცის ფასი და მნიშვნელობა თავისუფლების და მის უფლებებს ფეხქვეშ არავის გაათელინებს. ამასთანავე ის თავის ხმას შეუერთებს საერთაშორისო პროლეტარიატის მედგარ ხმას და ასე ხელიხელ ჩაკიდებული გასწევს წინ უკეთესი მომავლისაკენ.

ჩვენ გვწამს, რომ დღევანდელი დღესასწაული მტკიცე საძირკველს ჩაუყრის ჯერ კიდევ დაქსაქსულ მუშათა კლასის გაერთიანების საქმეს და მით გაუადვილებს მას მისი მიზნის—სოციალიზმის განხორციელებისთვის ბრძოლას.

ს. ელიაძე.

ჩაქრა ნათელი ღიმილი

დაგვეკარგა რაფიელ ჩიხლაძე და მასთან ერთად დაიკარგა, ჩაქრა ის ნათელი ღიმილი, რომელიც ათამაშებდა ხოლმე ხალხის სახეზე, როგორც კი რაფიელი გამოჩნდებოდა. რაც უნდა ჩაწყვდიადებული ყოფილიყო ჩვენი ცხოვრება და მოწამებული მშრომელი ხალხი—საკმარისი იყო რაფიელს დაეწყო თავისი ოხუნჯობანი, [illegible] მტკიცე, გამოკვეთილი ლაპარაკი, რომ უმალ განქარდებოდა ნაღველი, მიმოიფანტებოდნენ ხოლმე სევდის [illegible] და გული იწყებდა კისკისს... გული იმედების მერცხლებით ივსებოდა და შვებით ფართოვდებოდა... და სიცილი, მშრომელთათვის იშვიათი სიცილი ნათელ არშიად [illegible] ყველას სახეზე და ძალუმი ძახილით მოაწოდებდა ბრწყინვალე მზიურ ქვეყნისკენ.

ვის არ ახსოვს, თუ რა ბედითი ჯანღები იყო წამოწოლილი დუშეთის მაზრაში ამ 11 თვის წინეთ. რა პირ-კუშტად გამოიყურებოდა იქაური გლეხკაცობა, მაგრამ გაჩნდა იქ რაფიელი და გაიხსნა ხალხის კოპ-შეკრული შუბლი... დაესწრო გლეხთა წარმომადგენლების ყრილობას რაფიელი და მთიანელი კათაკმეველი გლეხობა, [illegible] ანარქისტული იმ ცაზე, საიდანაც სიტყვა-გარიხის მეტს არას ელოდნენ.

და განა მარტო გლეხებისათვის იყო რაფიელის სიტყვა ასეთი მოხიბლავი და თვალსაჩინო? იგი ყველას გვაჯადოებდა... მოგვცემდა წინასწარმეტყველისებური სიმტკიცით ყველას გვინერგავდა ღრმა რწმენას და უტეხ ნებას გამარჯვებისას.

როდესაც ბნელს, მიჩქმალულ სოფლებში მუშაობით ვიღლებოდით, როდესაც გლეხების სიჩუმე და შეუგნებლობა სიცოცხლეს გვწვავდა, გვაკანკალებდა—მაშინ ზედ მოსწრება იყო ხოლმე ჩვენთვის რაფიელი. ხან იყო, ხან არა, ის გაჩნდებოდა, კვლავ შთაგვბერავდა ძლიერ სულს, აგვავსებდა ხოლმე [illegible] იმედებით...

თუ ოდესმე სადმე მოულოდნელი ჩვენი რესპუბლიკის არსებობას, მაშინ მისი სიტყვა ფირმანი, კანონი იყო, ყველასთვის და უეჭველად უნდა აღსრულებულიყო. ასეთის დროს რამდენჯერ გამოუძახნიათ მის პირადობა მადლიანი პროვინციაში მოსაშველნი დაკანონებული სიტყვებით: შავი რეაქცია ჩვენსკენ მოიგრიგნება. გათოკებული მანქანით იმუშავეთ, გაუფრთხილდით ხალხს გული და ჩვენც, რა დროც უნდა ყოფილიყო, უკუნი ღამე თუ წვიმის თქეშმა, ყაზინი ეუნდა, თუ პაპანაქება სიცხე,—უმალ გავეშურებოდით ხოლმე სოფლებისაკენ.

რა უშრეტი ენტუზიაზმი, რა გამოუღეველი რწმენა იყო რაფიელის არსებაში დაბუდებული.

სულ ცოტა ფერებს ეწვევა, როდესაც ჰხედავდა, რომ მისგან გადახვეწილი ძველი მარცვლები ღვივდებოდნენ, ხალხებზე ღივდებოდნენ...

ასეთი ჯიჯილი იყო რაფიელისთვის დუშეთის მაზრის ერობა. დღე და ღამე გასწორებული ჰქონდა იმის ზრუნვით, რომ მალე გაეჩინა ამ უბედურის გვირგვინებზე დაბეჩავებულ მაზრისთვის ბატონი და მიეღწია კიდეც მიზანს. უნდა გენახათ როგორ შეხაროდა ახალგაზრდობას ერობას. მაზრისთვის კიდევ ეს ადგილება, ვინაიდან ყველასათვის აშკარა იყო, რომ ერობის შემწეობით სრულიად ახალი ხანა იწყებოდა ვიწრო დაბინძურებისთვის საზოგადოდ გადამწყვეტ მაზრისთვის.

რაფიელი ბავშვივით აცქრიალდებოდა აღტაცებით, როდესაც სასახლის წინ იხილა წითელ დროშის ქვეშ ის ახალგაზრდობა დუშეთის მაზრისა, რომელიც ამ 11 თვის წინათ [illegible] გვითვლიდა, დღეს კი შეიგნო თვისი მოვალეობა და გვარდიელების სახით ვეფხვებივით ბრძოლის ველისკენ მიისწრაფოდა ჩვენი დუშმანი მტრის [illegible] დასანადგურებლად.

თუ ასეთი იყო რაფიელი ამ ბნელ მაზრისთვის, რაღა უნდა ყოფილიყო იგი პროლეტარიატისთვის, რომელმაც იცის ფასი და დაფასება თავისი წინამძღოლებისა.

რაფიელი აღარა გვყავს. აღარ დაგვითამაშებს მისი თილისმიანი მზიური ღიმილი.

დღეს პირველი მაისია. პროლეტარიატის დღესასწაული. დღეს ოცნების ფარდ ყვავილებით და ლაჟვარდოვან იმედებით ოქსინოთი მოსილი მოგვევლინება. სურათ-ხატებმა, სიმბოლო ამ დღესასწაულისა. უცხო ზღაპრულ შარავანდედით მოსილი მოგვევლინება თავისუფლების ღვთაება და ვარდით შეგვეგებება მას დიდების გვირგვინით ჩვენი ტრიბუნა... ჩვენს ლაშქრებს, ჩვენს გულის დაცარიელებას ეზრდება, მაგრამ მოჰკლდება ქალწული იგი,—თავისუფლება უხილავად შეეჭიდება რაფიელის ხილვით, დაინახავს თვის ტრიუმფის სახეზე ღვთიურად ჩამქრალ ღიმილს, იხილავს მისს ხელში სიმბოლოდ დაწყვეტილ ქნარს და მწარეთ, მწარეთ აქვითინდება.

დ. თურდოსპირელი.

მუშებს!

ტანჯულნო, ეკლიან გზაზე გაწვალებულნო, მუშაკნო მთელი ქვეყნისა!

მოგესალმებით თქვენ ამ დიდებულ დღეს, რომელსაც სახელად შეურქმევიათ უწყვეტელ გამარჯვების თავისუფლების განთიადი საერთაშორისო პროლეტარიატისა, დღე პირველი მაისი.

ამ დიდებულ დღეს თქვენ დაღვარეთ წმინდათ წმინდა სისხლი და მიაწიეთ კაცობრიობის ის მნიშვნელოვანი მოთხოვნილება, რომელსაც ეწოდება რვა საათის სამუშაო დღე და ფართო დემოკრატიული პოლიტიკური თავისუფლება. ამ დიდ დღეს მუშათა კლასისა დაწერილი ისტორია თავის ფურცლებზე წარუშლელი ასოებით. მაგრამ ერთი წუთსაც შენიშნება არ შეიძლება ჯერ დაკმაყოფილებული მთლიან თავისუფლების მოპოვებით მუშათა კლასისათვის და ამისათვის მუშათა კლასი ერთსულოვანი, ორგანიზაციულათ შეკავშირებული, დაიმყარებს იმ დიადს თავისუფლებას, რომელიც გაანთავისუფლებს მთელ კაცობრიობას კაპიტალის მონობისაგან და დაამყარებს ძმობას, ერთობას, მთლიან თავისუფლებას—სოციალიზმს! ამისათვის გისურვებთ მუშაკნო ბრწყინვალე გამარჯვებას სწრაფი გზით სოციალიზმის დამყარებაში!

გაუმარჯოს საერთაშორისო მუშათა კლასის სოლიდარობას!

დიდება დახოცილთ მუშათა კლასის წევრებს!

გაუმარჯოს ინტერნაციონალს!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

ა. ლუკაშვილი.

მაისობა

(მოგონება)

არ მიყვარს აწმყო! არ მიყვარს ის, რასაც ვხედავ, რასაც ვგრძნობ, რასაც ხელს ვახლებ! მაწუხებს, ნერვებს მიშლის აწმყო..

მომავალი ბურუსითაა მოცული. მე არ ვიცი რას მიმზადებს იგი! მეშინია მისი! რა ვიცი რა იქნება ხვალ! ის გამოუცნობი ხვეწნებით, არ ველი გულის ძგერით მას, რაც იქნება ხვალ... არ მიყვარს მომავალი!..

მე მიყვარს წარსული! იგი ჩემი ნაცნობია, თან შესისხლხორცებულია, ოცნება და ქნარი ერთად გადაგვიჭენია! წარსული ჩემი ნახევარია, და როგორც ჩემი ნაწილი, მიყვარს იგი! რაც უნდა მტკივნეული იყოს წარსული, იგი მაინც სიხარულს იწვევს ჩემში... მიყვარს წარსული!

მიყვარს წარსული და მასთან წარსულ განცდებულთა მოგონებაზე შეჩერება! [illegible]

ერთ წერტილზე ჩემი ფიქრი ვერ ჩერდება! და როგორღაც ღრუბლები მთიდან ლაზეზე, მაჭარიან, მასრიალებენ! გონებაში რჩება მხოლოდ მეტწილ ნაკვეთები, წერტილები, მკრთალი ხაზები!.. მოგონებებთან მაისები, წითელი მაისები!

მაისი ალბათ სიტყვა აისიდან წარმოსდგება და რადგანაც ქართველებს ძალიან უყვართ ასო მანი, ადგნენ და აქაც მიაკერეს ეს ასო და გამოვიდა მაისი!..

ახლა მე მოხუცი ვარ და არც აისი, არც მაისი გულს არ მიჩქროლებს!

მაშინ კი, როცა ჩემი ცხოვრების მეთვრამეტე გაზაფხული ვიყავ, სულ სხვა იყო!

მაშინ იყო, რომ ახუნდუშებული გულით აწმყოს ვებრძოდი, წარსულს ვკრძალავდი და მომავალს მივესწრაფოდი! [illegible] და გაღვივებული გულით მოხუცებს ვეხვეწებოდი!..

მაშინ გაუწყვეტლივ სწორეთ მამაჩემს დაუმალავად გავიქეცი! წავედი, სადაც მომაღლის ბაირაყი-არწივები მეგულებოდენ! ეს არწივები—მუშები იყვნენ! მინდოდა მათში ყოფილიყავ და კიდეც ვიყავი მათ!

ის ქალაქი, სადაც მიველი, ზღვის პირად იყო და მუშების საცხოვრებელი ბინა კი ქალაქის ნაპირად, მუშათა უბანში. იქ შევეკედლებოდი ჩემზე ადრე ლტოლვილი ამხანაგი და მეც მასთან შევაშურე.

— ბიჭოს, დათო, შენ?..

გაკვირვებით შემეკითხა მეგობარი, როცა დამინახა.

— ხომ ხედავ!..—ვუცქეროდი მის ენერგიით ჩამოქცეულ სახეს, მის [illegible] სახეს—გაპრიალებულ შავი თვალები და აბრეშუმი ქოჩრით; დავუცქეროდი მის გამხდარ ჩქუტებს და ბედით მეჭირა მეგობრად! მოცეკვავე ჩემი თვალები ბედნიერი და გაბედული ფიქრსაცრემლებს...

ხელი მომკიდა და ბნელ ოთახში შემიყვანა, სადაც მასავით შავი ხალათიანი ლოგინზე წამოწოლილიყო და წიგნს კითხულობდა.

— აი, ნიკო, ეს ის დათოა, რომელზედაც გელაპარაკებოდი! ხომ გეუბნებოდი ისიც ჩქარა ჩვენთან მოვა მეთქი!

მწოლიარე წამოდგა, დაკვირვებით შემომხედა, ხელი ჩამომართვა.

— ხვალაც უნდა მოგვაშველო, ხვალ! ხვალ ხომ პირველი მაისობაა, ხომ იცი, სადაც უნდა წავიდეთ! ხვალ კი გზის ფულის საშოვნელად გზაზე უნდა გავუშვათ და დღითაც უნდა წავიდეთ!

ხვალ პირველი მაისობაა! ეს კი აღარა ვიცოდი! რომ მუშათა დღესასწაული პირველი მაისი იყო კარგათ ვიცოდი, მაგრამ რომ მეც შიგ მონაწილეობას მივიღებდი, ამ ბედნიერებას კი აღარ მოველოდი!

— მერე სად უნდა წავიდეთ?

— შორს არ არის! ორი ვერსი უნდა გავიაროთ ქალაქიდან. რაკის გზას აქეთ ბაქებზე იქ მუშები და იქვე მახლობელ ტყეში გვექნება პირველი მაისის დღესასწაული. ხვალ კი ადრე უნდა გაიღვიძო!

ხვალ პირველი მაისობაა, ხვალ კი სამუშაოთ უნდა წავიდე, ხვალ უნდა მუშად გავხდე!.. მექარხნეებს უნდა ჩავეწერო და საკუთარი შრომით ლუკმა ვშოვო!.. ამეღამ გაგვიძნელდი გული!

...„შენ გინდა მუშებს დაეხმარო, გაეცოცხლო? შენ გინდა მათ კლასობრივი მდგომარეობა შეაგნებინო!.. შენ, მათთან მიდიხარ, მათსავით იცხოვრებ, მათი ფსიქოლოგიით შეითვისე და მხოლოდ მაშინ შეგეძლება შენ მიუხვდე მას და იგი შენ,—სხვანაირად ერთმანეთზე შორს იქნებით!!! აზრ გაუგებრობით მაშინ ამოდგებოდი და მივდიოდი მუშებში!..

ხვალ, ხვალ, ხვალ!.. ხვალ მეც ბლუზას ჩავიცვამ, ჩექმებს [illegible]!

აღარ მახსოვს როგორ დავაღამე ის ღამე.

დილით ქარხნის საყვირმა გამაღვიძა.

— ადექ! მომაძახა მეგობარმა. ცოტა შევიშუშნე, თითქო დამეზარა ლოგინის მიტოვება, მაგრამ როცა დავინახე ამხანაგი ტანს იცვამდა, მეც უცბათ წამოვხტი.

— დღეს გვიან უნდა ვიმუშაოთ, ცოტა ძნელი სამუშაო კია, მაგრამ სამაგიეროთ ჯილდო კარგია! აბა, როგორ გამოდგები დღეს დათო. ვნახოთ!

საყვირის ხმა ჰაერში შესაზარათ გაუჰყვიროდა, თითქო მშრომელთ აუწყებდა, რომ იწყებოდა ტანჯვის დღე.

ჩავიცვით, გარეთ გამოვედით, ჯერ კიდევ მზე ამოსული არ იყო. ქუჩაზე ჯახა-ჯახით მიდიოდნენ მუშები შავი ბლუზებით... და მე მიხაროდა... მიხაროდა რომ მეც მათში ვიყავი, მათ გვერდით მივდიოდი, მათსავით სამუშაოთ..

მინდოდა ყველას შევეკითხე, მინდოდა ყველას ჩემთვის მიეპყრა ყურადღება, მინდოდა ყველას ვუთხრა: ხედავთ, აგერ, ის შორიდან არის ჩვენთან მოსული, ჩვენი ძმაა და ვერავინ უნდა გამოიარის და თან რაღაც კეთილი, ჩვენთვის გამოუცნობი აქ მოუტანია!..

პირზე ღიმი მიკრთოდა, ამაყი გული განცხრებით სცემდა... შავი ბლუზა და ჩექმები ხალისს მაძლევდა..

მივედით გემთან. დავინახეთ მრავალი შეკავშირებული მუშები, ერთ ადგილას რაღაცას ფუსფუსებდნენ.

— ეგი თუ დაგვეკარგება და ბილეთები აღარ ვიშოვეთ!..—წამოიძახა ნიკომ.

გემში ჩასასვლელად ბილეთები იყო საჭირო. სამუშაოს მწერალი ძალიან მკაცრი იყო. ნიკომ მიაწოდა ნაცნობი მუშა და ბილეთების აღება მას დაავალა.

ლოდინი... მაგრამ ამაყი,—დაკვირვებით ვიყავ გადამწვეული. ეს ჩემთვის ახალი ქვეყანა, ახალი ფურცელი პირველი თავისი წიგნისა!

ბილეთები ვიშოვეთ და გემში ჩავედით. [illegible] მიხვედრილი გემში ნაგავითი უნდა დაგვეტვირთა, რომელიც ყუთში იყო ჩასხმული და პატარა ფურცლებით გარს შემოხვეული.

ზემოდან, საიდანაც ჩვენ გემში დაბლაძირულ კიბის შემწეობით ჩავედით, ორი დიდი, სქელი ფიცარი იყო ჩაზი-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შეკუმშული. ამ ფიცარზე ხრიალით უშვებდნენ იმ ნავთის ყუთებს, რომელიც ჩვენ უნდა რიგრიგათ დაგვეწყო ერთმანეთზე.

პირველ ჩამოწვდომილ ყუთს მე მოვეხვიე, შევიკავე ზურგზე და დანიშნულ ალაგს მივუტანე. მოპირდაპირე მხრის ხუთიოდე რუსი იყო, მაღლები, ზორბა ტანისანი, „ბოსიაკებათ“ წოდებულნი. გორკის ნაწერებიდან მათზე შეყვარებული ვიყავი და ახლა მათ გვერდით რომ ვმუშაობდი, ძალიან ამაყათ ვგრძნობდი თავს!

პირველი ორი საათი მჩატეო, ლაღულაღათ ვიმუშავე, მერე კი ცოტა მოვიწყინე წელში. რუსებმა ეს შემამჩნიეს და მითხრეს პატარა ხანს დამესვენა. არ დავეთანხმე, რასაკვირველია: როგორ დავეშვებოდი, რომ სხვას ემუშავნა ჩემს მაგიერ!..

ჩემი მეგობარი მალე მოილუნა წელში.

— რა გეშმართება?—შეკითხვებოდა ის, რაცა შეზნდებოდა. ის კი აღარ იცოდა, თვით ფარულად იყო მოლუნული.

ნახევრად რომ მუშაობა დავიწყეთ, ისე მოვიქანცე, რომ დაღონებაზე სახეზეც შეგეტყობოდა. თითები აღარ მოქმედებდნენ. ძლივს ვადამქანდა ყუთები.

— დღეს „შაბაში“ ოთხ საათზეა, რადგან ხვალ კვირაა!—მანუგეშა მეგობარმა.

აღარ მახსოვს, როგორ გავიდა დრო, როგორ მივაღწიეთ ოთხ საათს. დაშავებული ხელებიც, ხელიგანი პირველი მაისისათვის, მუშის დანიშნულებაც... ვგრძნობდი ტკივილებს... ვხედავდი მხოლოდ ყუთებს, რომლებიც გულის გახახეთქით ზევიდან მოსრიალებდნენ და გულზე ლოდათ მაწვებოდნენ.

მივდიოდი, ყუთებს ხელს ვჰკრავდი, გულში საყვარელ არსებასავით ვეხუტებოდი და მერე ძირს ვანარცხებდი. ვხედავდი მხოლოდ ყუთებს, ყუთებს... და ვგრძნობდი ტკივილებს...

უცებ საყვირის ხმა შემომესმა. „შაბაშ“!—შევიდიდინეც დავგვაძახეს... ამ დროს ყუთი ხელში მეჭირა და მიმქონდა,—იქვე დავაგდე, ორი ნაბიჯიც აღარ გადამიდგამს... ქუდისკენ გავიქეცი, ფანჯრიდან ძლივძლივობით შემომესმა—მოგზავლი რაზმელიც იცინოდნენ, ყურადღება არ მიაქციე. ქუდს ხელი წავავლე და სახლისაკენ გავიქეცი... უცებ შიმილ განიწყვიდ რკინის ხიდის ზოლზე, რომ თვალებში სიკვდილი არის ყველაზე ჩემს, როგორც დაღვრილი ..., ისე მოვწყინე და გულმოკლული გავიხედე...

აღარ მახსოვს გუშინდელ როგორი ამოვყავით. მეორე დილას თავშესხდნილი ლოგინში ვიწექი, პირველ მაისობას ვეღარ დაველიე, ამხანაგებში გამოვთ ...... სახლში. ეგერ განვიცადე ის მდგომარეობა, რომელიც იქ წაიღეთი მომელოდა, სულ სხვა იქნებოდა ის პირველი მაისი!..

მას უკან მრავალმა მაისმა განვლო! დღეს კვლავ პირველი მაისია! მოსისხლე მტერი დაღმა ზეცათ და ტაძრების შუბლით განამხიბა და არა რიცხვში, მაღლდება!

უეკლესიავს ხელს ვისვამ და იქ, სადაც მაშინ შუბლი გამიტყდა, ნაიარევი გაჩნდა. ეს ნაიარევი წარსულს მაგონებს და თუმცა ახლა ფიქრი ნილი ... ვარ, მაგრამ წარსულს მაინც სიამოვნებით ვიგონებ...

დ. ლანელი.

ᲡᲐᲛᲐᲘᲡᲝ ᲛᲝᲒᲝᲜᲔᲑᲐ

1911 წელს ახლად დაბრუნებული გ. წ. „რომანოვის უფლება თავმჯდომარედან“ პირველ მაისობას ქუთაისში დავესწარი. მაგა ქალაქ პროლეტარიატს დიდი ტრადიცია ჰქონდა სამაისო დღესასწაულისა და ამ წელსაც, მთავრობისგან რეაქციის უდიდესი განადგურებისა მიუხედავად, სოლიდური გამოსვლების გადაწყვეტილება იყო. მაგრამ ყველას ფიქრობდა რომ იქნებოდა ს.-დ.-ტრამიტ. კომიტეტი კი იმ აზრის იყო, რომ ამ წლისათვის მაისის უქმობა ზოგიერთ მუხლს მოეტანა და ამასთან ფიქრობდა გამოცდისაგან თავის შეგნებულის და მაისობის ღირსეულ ფურცლებით და „მასობრივათ“, რაც თვით სამრეწველოებში უნდა გამოხატულიყო. გამოირკვა, რომ სხვა ქალაქებშიაც ასე ფიქრობდნენ და ასე გადაწყვიტეს ეს საოლქო კომიტეტებმაც. ფურცლების შესახებ გადაწყდა დაებეჭდათ „ოკამ“ გამოცემული ფურცლით.

ფურცელი წინადვე მივიღეთ და 29 აპრილს უკვე დარიგდა რაიონებში, ხოლო 30 აპრილს ყველა შენიშნული ბინა უნდა გადაეცა ნორჩებისთვის. მაგ გრამი კიდევ გადაბარებული ჩვენი ოთახი და ლილიბარებული დაგეწყო ფურცელი იქით, სადაც უნდა მისულიყო ადამიანი, ეს ცნობილი ჟანდარმის მხარის მთელ რაიონში. გადაიარა დრო, მაგრამ ჟანდარმები არ ჩანდნენ. ამავე დროს ბავშვების სახლებიდან გვეზრდებოდით, რომ მთელი პოლიცია ფეხზე იდგა, იჭერდნენ ქუჩაში, ხსნიდნენ სახლებს. ჩვენში დიასახლისმა სიცილით დაიწყო უკვე და გვითხრა: „კაცო, სულ ჟანდარმები კი არ არიან, აცაან, ასე წყაროიდან დაბრუნდება დამაზე არაა, გლეხს სხვას წაიღებენ“-ო.

უკვე 11 საათი იყო. მეტი ფხიზლობა დასაშვებელი იქნებოდა ჩათვლილა და ნელნელა დავწექით. საათის ორზე თავისმა ხელმა ისე დაარტყა ჩვენ კარებს, რომ შეუძლებელი იყო არ გამოგვეღვიძებინა. გადმოვედ კარებში ადრეცა იდგა მთელი ხროვა პოლიციელებით.

სასოოდეთ მეორე ოთახშიაც ჩაიცვან, ნამრაბანენი გვაქვს გაზრჩეულა!—მითხრა მან ჟანდარმულ თავაზიანად.

შემოვედი ჩხრეკას, რას ეძებდნენ კედლის ფურცლებზე შეყურებდნენ კედლებს. სულ ამას მეკითხებოდნენ იმის სავანეებში სადგურით — რას ეძებთ კედლებში?

— ამა, თქვენ გვინტერესებთ? ინებეთ: თქვენ არ გაბრაზდით იმ ფურცლების დარიგებას, რომლითაც ასე მოდენს თქვენში თანამშრომლებში ყველა კუთხე. სამაგიეროთ ჩვენ ვიცით, რომ თქვენ მეპოვება მას, თქვენ გაქვთ ხატამზე.

— მაშინ თქვენ ვერ შეგეძლოთ უცვეთ მოდელობა: რატომ პირადათ არ მეხრეკავთ? იქნებ ჯიბეში მაქვს?

ამაზე ჟანდარმებს გული მოუვიდათ და თავაზიანობას თავი ანებეს. მიანგრმოანგრიეს ყველაფერი, ამოაბრუნეს ქალების საკუჭნაოები და სხვა. ბოლოს დაიწყეს ჩხრეკა ჩემის. აქ მოხდა სასაცილო ამბავი, რამაც ჟანდარმები საბოლოოდ გამოიყვანა მოთმინებიდან...

ხიზინძელის გასატანი ტანკების წაღებას გამო მოაჯარადოგ თავის ბოლოლეობან ვერ აბრუნდებოდა და რომ გზაში საშველოგ თავიდან აუცილებლობა ამხანაგმა გრძელი ბინას კუთხეში დაიმა თრმთ ამოთხარა და ხიზინძეულ იქ დამარხა. დიდი დრო არ გასულა ამ დამარხვიდან და ამიტომ მიწას ეს ეტყობოდა. ერთი პოლიციელი წაიწვია მას და სახარბიელი შესძახა: „აი აქ დამარხავთ, აქ არის!“. ამანათი ხელით იქ გაჩნდა და ხაზზე გამოწყვენებულმა შესძახა: „რეზინის ლაბადა!“

ამხ. გრიგოლმა გულწრფელად გადაერთხა ჟანდარმი, მაგრამ ჟანდარმი ამან ფეხი დაარწმუნა, რომ დამარხული ხატამზე იყო.

დაიწყეს თხრა. ჩვენში ქალებმა აქ ეგულებ მოათმინეს და ტეჩხრებში სიცილი. გვამონიჯეს ჩვენც. გამოცდილ ჟანდარმს უკვე ეჭვი შეეპარა და თავს ანებებდა, მაგრამ ქართველობა პოლიციელებში არ მეჩნა: ამ ხალხის ამბავი არ იცი, გიჩვენ იცინიან. დასხმის ცდა არ დასწყობია. ბრძანებულმა პოლიციელებმა ჩქარა ამოთხარეს ხარო, საიდანაც იხილა სული ყუთი, რომ უნებლიეთ იმარხავს მარი, ალიანსები კომისიის დარიცხვა და წაიღეს... ჩვენ ხარხარით ვაცილებდით...

სამაგიეროთ ჯავრი ხვალიან ჩვენს და დილით დამერწყლობისთვის ამბავი არ შეუთვლიათ.

ვერცხლის წყალი.

ᲓᲦᲔᲕᲐᲜᲓᲔᲚᲘ ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘᲡ ᲬᲔᲡᲠᲘᲒᲘ.

სამაისო კომისია აცხადებს შემდეგს: ფინანდან ამ დღეს უნდა შესწყდეს ყოველგვარი მუშაობა, ვაჭრობა, მიმოსვლა—კომისია სპეციალ სიაში აღნიშნავს, რომ გამონაკლისს შეადგენენ შემდეგი დაწესებულებანი:

რკინის გზის მატარებლების მიმოსვლა არ შეწყდება და აგრეთვე იქნება მუშაობა, როგორც ჩვეულებრივ უქმე დღეს შემდეგ წარმოებებში: ელექტროსა (სადგომი), პურის გამოცხობა ფურნეებში ერთეული დღით, (და არა კონდიტერებში) წყლის სადენის მუშები, საავადმყოფოს მოსამსახურენი, აფთიაქები იქნებიან ღია მორიგეობით, ცეცხლის შემრობელი რაზმი და ტელეგრაფი.

დანარჩენ დაწესებულებანი სასურველია იქნენ სადგომით დაკეტილი. რომელ ორგანიზაციებსაც სურთ წაიღონ პირველი მაისის დღესასწაულში მონაწილეობა დილის 11 საათზე, უსათუოდ სასახლესთან უნდა იყვნენ. არა უგვიანეს 12 საათისა დემონსტრაცია დაიძვრის შემდეგი მარშრუტით:

სასახლის ქუჩა, ერევნის მოედანი, პუშკინის ქუჩა, გოლოვინის პრ. ხიდი, ჩერქეზოვის ქუჩა, იურიდის ქუჩით მარჯვნივ 1905 წ. ცხრა მსხვერპლის სასაფლაოზე. აქ ეს სასაფლაო იქნება შეწყვილი ნაწილი წყალობის და აქიდან პროცესია გადავა ახალ ძმათა სასაფლაოზე, რომელსაც შეამკობს გვირგვინებითვე. აქ აწყვობილ ესტრადიდან ვასარგებენ მოტინგი და სხვადასხვა თამაშობა-გასართობები. დემონსტრაციაში წითელი დროშა სავალდებულოა, ხოლო ყველაფერი სხვა სურვილისამებრ.

ლენტი დარჩ არია ნაკვეთ ერთი მანეთისა და ამოჭრილი დაჩ ფასისა, რომლებსაც (ფულს) მოაგროვებს ხალხი გამოყოფილი ყუთებში. თუ ხარჯს გადარჩა შემოსული ფული, ამით დაარიგებენ სამხედრო ფონდში. შეკრება იქნება მოძღვარი ხაზოვანი მიმართულებით ხუთი მიმართულებით და შემდეგი წესით: 1) დაქუჩებული კოლონიდან, 2) ბარატაშვილის ცენტრიდან, 3) საოლქო-კულტურული ცენტრიდან, 4) პროფესიონალური კავშირების ცენტრიდან, 5) რკინის გზიდან.

ამ დღეს არავითარი პოლიტიკური ხასიათის სიტყვას აღარ არ უნდა დაერჩეს.

წესრიგის დაცვა ეკისრება კომისიის წევრებს, რომლებსაც ექნებათ სამაისო ნიშნები და თვით საზოგადოებას.

ლენტი და ფულადები გაყიდვა კერძო პირთაგან სასტიკად აკრძალულია. ჩვენ გამოვცემთ ცალკე ნომრად „კონსტ.“ დამატებით და საჭირო მოწოდებებით.

შენიშვნა—იქნება ეს კერძო თუ სხვადასხვა დაწესებულებიდან, უნდა იყვნენ 11 საათზე სასახლესთან, სადაც რიგის დანიშნული მათ დანიშნულ ადგილს მიუჩვენებენ.

დემონსტრაციის ხაზებში იქნებიან ახალგაზრდა ჯგუფები, მოწაფეები და ახალგაზრდა მოსწავლეთა ორგანიზაციები.

დროშებით, პლაკატებით და შესაფერისი წარწერებით. აგრეთვე ქალების ორგანიზაციები და ამათ მოწვევით პოლიტიკური და პროფესიონალური კავ-

შირები ამ წელს, როგორც არის წესი, დამოუკიდებლობის დროშებს. დემონსტრაციის ფართო არეში სამი რეგიონის ამ მიმდინარე კომისია თანამონაწილეობისა და ფინანსურ და ფინანსები სიფრთხილით და კავშირების შორის.

ამხანაგებო, რომლებიც ყველაფრის გამოცდის იყავნენ თან კალოთება უნდა მოიტანონ ამას წესიდებით.

ამხანაგებო, მუშებო, მშრომელებო!..

პირველი მაისი მშრომელთა მარადია. პირველი მაისი უნდა გახდეს ჩვენი სადღესასწაულის, ჩვენი ძალის, ჩვენი ორგანიზაციის და ჩვენი ერთობის მანიფესტაციის ხაზში მარცხნივ.

ამხანაგებო!

პირველი მაისი ჩვენი დღეა. პირველი მაისი მშრომელთა დღესასწაულია.

რევოლუციონურად, ერთსულოვნად, გამოვეკიდოთ მთელი მონაწილეობა დღესასწაულში!

წითელი დროშით ჯგუფში...

წითელი ყვავილით ხელში გამოვიდეთ მთელი სახელმწიფოებისკენ.

გაუმარჯოს პირველ მაისს!

გაუმარჯოს ერთა სოლიდარობას!

გაუმარჯოს სოციალიზმს!

სამაისო კომისია

ᲬᲘᲗᲔᲚᲘ ᲤᲠᲘᲜᲕᲔᲚᲔᲑᲘ

წითელმა ფერმა ცეცხლით შეაღება
ზღვები და ხმელეთი,
და ქვეყნის სხეულზე ამოსწვა იარა
ცამოყოლილ დაღებით.
და მწვანე მიწაზე არ დარჩა არც კუთხე
და აღარც ნაპირი,
რომ ალის სიწითლით არ იყოს ნაკურთხი
და წითლად ნაფერი.
აფრიალებენ დროშები სისხლიან ლეგარებად
ალისფერ ღელეებსა.
ბრძოლის ყივილები მუდამ ყივილება
ბრწყინვალე თვალებსა.
წითელი ფრინველები დაბუდიანდნენ მაღრში.
ისმის ქარის გუგუნი, ცეცხლით კვნესოდილისა.
ცეცხლი მღერის მოსკოვში, ბერლინში და ქაირში.
ცეცხლის ჯადო ამშვენებს წითლად მოროთულ თფილისსა.
მიწა იწვის ორივე მხრით. დილა თუ საღამოა?
თვალს აბრმავებს უცნაურად სხივთა აღმოცენება.
დილაც არის, საღამოსფერ შუქზე ახალი ამოვა,
რადგან ძველი, დამწვარი, ბნელში ჩაესვენება.
ცეცხლი შეაღობს ფოლადში, ცეცხლი მღერის რკინაში.
რკინას გულით მიდიან წითელი რაინდები.
მაინკალებენ ჩრდილები საიდუმლოების წინაშე,
მამავალთა ჩრდილები, სახე-შენახინდები.
და ხედავენ: გრიგალი მოიკვეთ მოეშურება,
და მას წყვდას ყოველიან ხმარი განმეორებით.
მაგრამ რადგანან ხტებიან წყდება არ ეყურება,
და უფსკრული აქცევა ცეცხლის მეტყველებით.
წითელი ფრინველები დაბუდიანდნენ მაღრში,
ანთებული მუზებელი ხვევება ალის ფრთებიდან.
გრიგალიანი სიმღერა ისმის სხვა და სხვა ერში.
აგუგუნდა ქვეყანა ცეცხლის მეტრქვევებელ მოვებისა.
და ხეირიანის მიწაზე ალი დაუნდობელი,
და ბრწყინავენ სავრცელში მოდელარე გველები.
ძლიერებები კოცონი და სხეტები მჭიდროდ
და ისერიან ჩირაღდნებს საიდუმლო ხელები.
წითელი ფრინველები დაბუდიანდნენ მაღრში.
ცეცხლის სუნთა მოგროვდა საუფლოდ და ცაზედა.
ხალხი იწვის მარადის ახალი სულ სხვანაირ.
ცეცხლის ტანისამოსში ტრიალებს დღეგამოწყ.
და მაჰკრიან დღეები. დროის საჩქარე ამრავება
აჯანყებულ ქალაქი ცანის ფერად სწორადვე.
და განწირულ სოიბილის ფრთით მოიცვა აფრაზე
აწურები სწორე და მოელვე ჯვარცმები.

ხ. ახაშელი.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲛᲐᲘᲡᲘ

მუშების წელში მაისი ათრთოლდა,
კოკობ ვარდს თვალებში უბრწყინავს ალმასი,
მთას მოწყდა ზღვარი და გულზე აქროლდა,
ბაჩანებს ჯგუფად ლურჯი და ხასხასი.

მშრომელთა ფანტმაც ფლოდი გაიფინა,
ქარებში ზუგრია ახალი სულ ხმათა..
სად ხედავთ წითელ ტყეს, ქუჩებს რომ დაშვენდა?
ზეცით და ამაღლებ მომავალის სურათი!

გ. რუხაძე.

1 ᲛᲐᲘᲡᲘ

დღეს მარქვალი მაისი
და მარქვალი განაფხული,
წითელ-წითელ ყვავილებით
მორთული და მოკაზმული!
დღეს მუშების ლხინობაა,
ბრწყინვალე და დიდებული
მთელის ხალხი, მოდიდებს,
ერთ დროშის ქვეშ დარაზმული!
დღეს ყველა, დიდი ყველ—
წმინდა შრომის განაფხული!
და აქეთკენ იწვევს ყველას
დღეს მუშები ხსნაგული!
გაუმარჯოს მარქვალ მაისს,
გაუმარჯოს ჩვენს ერთობას!
გაუმარჯოს ერთა შრომას
მტკიცე კავშირს, მტკიცე ძმობას!

ვ. ქუჩიშვილი.

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚ ᲛᲐᲘᲡᲡ

წითელ განაფხულს მაისის
ნაყოფი ავბრიოთ შვენებით,
განუწყდნებენი წარსულის
ნავალითათ და ჩვენებით.
ერთად სიყვარულის მიუკვდენ
შეაღოდების ეწირულ სიმებით.
გამოფხიზლდება თუ რა ვაკეთეთ
ძალებით დანარჩენებით.
სადღაზე კუთხეს მშობლიურს
რევოლუციის სავანეს,
სად არა ერთი განყენი
მიხეევ სისხლში ამანეს!
სადაზე შრომის მეულებს,
ბულბულებული მუშთა აზრებს,
მშრომელთა ლაშქარს ფარაზმულს,
მოსაწყრეს ამ დიდ ამბებს!
სადაზე მუშთა ბრიგადებს,
მათ ენერგიას ულევს!
სადაზე ჯარს და გვარდიელს,
შეუპოვარს და უძლეველს!

გორი. იახაშანი.

ᲡᲐᲛᲐᲘᲡᲝ ᲮᲛᲔᲑᲘ

ვიქეზნეთ თავადგო, მთიის ყვავილებს
და ხატებს მზიანულს, ოქროსფერ მზის
შუქებს!..
მაღლობზე ავიდეთ—გავიდეთ მთებზე...
გახალხთ ველები ხავერდოვან ფერადი,
აღმზვა წითელი—ფერადია ქუჩებზე,
ქალაქის ძახილი, სიყვარულით დენიდა!..
ზარებს!.. ზარებს!.. სიმღერით ზარებს!..
ზარადი მოაშლია, აღდგომის თვალებს!..
წყალის, გახალეთ სიყვარულის ნაკადი,
ქუჩების ძახილი—სიმღერა ზარადი!..
მზის დიდება დიდი—სარკეში სხივები
იქ ლურჯე ფერადი,—ხაზის ნაძვებზე!..
ბოდლიულან ფერადა, წითელი სიმხიარ—
ამანით ტარებით ნერფელი ქარი!..
ზარება, ზარება!.. სიმღერით ზარება!..
ზარადი მოაშლია, აღდგომის თვალება!..

ვილა.

1 ᲛᲐᲘᲡᲘ

დღეს ის დღეა თავისუფლად
მშობლის დროშა ლამაზდება;
ერთობისა დაფაგულად
ვარდის ქარი ისმის ალებს.
დღეს ის დღეა—დღეს მუნა
სიმღერით ემზადება...
ვინც მტარვალებს ვადიდებია,
ხამინადრი რაზმში მხედვე ჩადგება.
დღეს ის დღეა—მებრძოლთა სიმღერებს
რომ შეგვაჯერეს ყვავილებით...
ვინ გაიღვიძა—დიდ წყვეტა თვალს,
მოდიდებუნებით მოაჯადოებით.
დღეს ის დღეა—რის მორჩობა
მუშის მჭედლები დანთა დღე;
დღეს დროა არის ყვავილების,
იმეორებს საზოგადოების ხე...
დღეს ის დღეა—მეუბნებიან
დაბადებულთა გული ფხვნის...
გაუმარჯოს ჩვენს ნათელ დღეს,
გაუმარჯოს მარქვალ მაისს!

დ. მგზავრული.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

დღეიდან ჩვენი გაზეთის ერთი ნომერი ღირს, როგორც თფილისში ისე პროვინციაში ერთი მანეთი, თვეში 25 მანეთი.

◆ პირველი მაისისათვის. თუ დარი არ გაფუჭდება შეიძლება მარშრუტი დემონსტრაციისა შეიცვალოს. თუ წვიმამ დღე დარჩა, მაშინ ძველ ცენტრალურ სახელნაზე მაგიერ შეიძლება დემონსტრაციულ ახალ ძმათა სასაფლაოზე აიყვანონ. ყოველ შემთხვევაში, თუ რაიმე ცვლილება დარჩა სამაროს, ამას ხელმძღვანელნი იქვე გამოუცხადებენ ამხანაგებს. დანარჩენში პროგრამა რჩება ძალაში. კიდევ მოვაგონებთ ამხანაგებს, რომ 11 საათზე სასახლესთან უნდა იყვნენ და 12-ზე უმოკლეს დემონსტრაცია დაიძვრის ადგილიდან.

პირველ მაისს, საღამოს 7 საათზე, მუშტაიდის დემოკრატიულ კლუბში შოთაველ-ფოლიშეს სახელის წინ დაიდგმება ნებული კრების თავმჯდომარე ის ამხანაგი ალექსანდრე ლომთათიძე წარმოსთქვამს სიტყვას პირველი მაისის შესახებ.

სახალხო სახლში პირველი მაისის დღესასწაულის გამო სახალხის წარმოდგენის დაწყებამდე მოჩვენტზე სიტყვას წარმოსთქვამს დამფუძნებლი კრების წევრი გრ. გიორგაძე.

დღეს, პირველ რაიონის მუშათა კლუბში გაიმართება ფესტი სამასხო მუშათა ინტერნაციონალური საღამოსა.

მეშვიდეთი საქმის მუშათა პროფესიონალური კავშირი სთხოვს წევრებს განოცხადდეს კავშირის გამგეობის ბინაზე დილის 9 საათზე დემონსტრაციაში მონაწილეობის მისაღებათ.

მეოთხე რაიონული კოლექტივი მოუწოდებს თავის წევრთ და თანაგრძნობით, რომ პირველ მაისს, დილის 9 საათზე გამოცხადდნენ ამავე რაიონის კლუბის ბინაზე (ლაძის ქ. № 29), სამაისო დღესასწაულში მონაწილეობის მისაღებად.

◆ დღეს, დღესასწაულის გამო მეგამშერებში ქუჩებში გაყიდიან გაზეთებს დილის 9 საათამდე.

◆ ლორის რაიონის მეხულმანები. საქართველოს დამფუძნებელ კრების ლორის რაიონის ჩქარა სოფლის მუსულმან მცხოვრებთაგან მოუვიდა შეთანხმებით ამ რაიონის საქართველოს სახელმწიფოსთან შეერთების შესახებ.

◆ ყარსიაშში. ყაზახის მაზრიდან ზანდაწმინდები გადმოდიან და ითხოვენ საქართველოს. ზანდან საქმეთა სამინისტროში სოფლად სამხედროს სახელმწიფო მიიღოს საქართველოზე.

◆ მძარცველის დატუსაღება. 29 აპრილს, საღამოს 6 საათზე, რაზმონაირის მაღაზიაში, გოლოვინის ქუჩაზე, შეიარაღებული ავაზაკები და მძარცველები დაესხნენ მოსამსახურის მის 50,000 მანეთი. რამდენიმე მეიარაღეს ყურადღება მიაქციეს ამ მძარცველებს და დაატუსაღეს ერთი, რომელიც აღმოჩნდა დ. ხვიჩია.

◆ დღეს. 1 მაისს სახალხო უნივერსიტეტის ქართულ განყოფილებაში ლექციების კითხვა არ იქნება. ხვალ, 2 მაისს, განყოფილებებში დანიშნული შემდეგი მოძრავი ლექციები:

მეოთხე განყოფილება (ორთაჭალა) გ. ალმასიანი—„დემოკრატია და ორთავ. დ.“, ილ. ნიკაძისა—„ეგრის ხალხთა ცხოვრება და მწერლობა“ და ი. თავმოშველი—„ეკონომიური საკითხები“.

მეექვსე განყოფილება (ერთობის ქუჩა) 1) კ. ქიქოძისა „ხისტორია“; 2) გ. მიტაურიძის „ანატომია“; 3) ხურ. კოტლაროვის „პოლიტიკური ეკონომია“.

ᲓᲔᲞᲔᲨᲔᲑᲘ

(საქართველოს ტელეგრაფის სააგენტო)

30 აპრილი

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲘᲡ ᲞᲐᲠᲘᲖᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

შოპენჰაუ-ჯოლინჯიანის დეპეშებში ოფიციალურად დადგენილი მაღაზიები სამთავრობოები: შეიარაღებულ-ჯოლიტიანის ჯარი გერმანიის ტერიტორიას გაიწვდავდნენ ფრონტით ცელთა.

გერმანული მიაშავთ და სიდლიეთს ოლქში ჩემი სრულიადათ ჯარმა დამსახურება დღეებში 29 გერმანელი გაიმართა ტყვედ.

ქუთაისის სამეფოს გამო მაშინ ბერმანების, ალტონის და კერებულმა ადრე ფულისათვის 80 ოროთქმით მოგული ხელმძღვანელია.

დღესდეგითი ოროინის ოლქში მოდგებეულების წინადადებით მოძრაობა ძლიერდება და მობილიზებული ქალაქებში წინ მიდიან. ფინეთში 2000 ფინელი შეიარაღებული და 4000 გადაჯდა ფინეთის საზღვარი.

მილანის ქ. ფერეინფურში გროსეში ერთეულის და თავმჯდომარე ფედერაციის მაღაზიებზე თქვა: ჩვენ კარგათ ვგრძნობთ თუ რა შედეგი მოვიდა გერმანიის მიერ საზღვრის ხელშეკრულების დარღვევას. მაგრამ ჩვენ მაინც არ უნდა მივიწყებოთ ხელი იქით ხელშეკრულობას, რომლითაც ტყვეებს მტერის ხელში სტოვებს და რომლის ძალით ხელის ოლქი და დანაღლი მტერის ფუნდა გადაეცეს. ლოიდ ჯორჯის სტატიებში ფიგური მთავრობის და პარლამენტის, მაგრამ მათ ხელში უკან ხელი მთელი გერმანიის ხალხი. ჩვენ არ მივცემთ ისეთ ზავს, რომელსაც გვაკარნახებენ და ჩვენ არ გვინდა დამონებული ერის ბედი.

მეორე ნაწილი ცნობით მიეცა ამ ამბავს გერმანიაში. რომ იტალიის და მოკავშირეთა წარმომადგენლების მხრით მოწმობის მიუთითების არავითარი გაყვანა არ ექნება გერმანიის წარმომადგენლებს მოლაპარაკების მოკავშირეებთან ვერსალში.

საზღვარგარეთ თავდაცვის მინისტრმა ნიტის მაგიერად და ვიცე-მინისტრის მოადგილეთა თანამშრომლები აცნობეს მთავრობას საიმედო ჯარებს წინადადების მომზადება. ოფიცრები ჯარში ამ ქამად 30—60 ათასი კაცი იყოლიება.

მერლინში სოციალისტური და პარტიის ხელმძღვანელობა დაინიშნება. გამოიცემა კარიკატურა ბერლინის მთავრობის სამინისტრო.

მოკავშირეთა წარმომადგენლების თანხმობით იტალიის კაბინეტი მოიწყობს წარმომადგენლის მმართველობას ფიუმეში. ფუმე უნდა გადაეცეს საიმედოდ იუგოსლავიის ჯარისაკენ. რომელმაც ფიუმეს მზრუნველობა ფიუმელი საზოგადოების მოითხოვა.

ლონდონის პრესის გაზეთი: „ჩვენ არა გვსურს ისეთი წინადადება ზავის, რომელიც ჩვენ სამხედრო ტყვეებს თავისუფლებას არ მისცემს“.

ᲨᲕᲔᲘᲪᲐᲠᲘᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

ორეგონის ფრონტი სამთო სამხედრო კავშირის საკითხი და იმპერიის მოთხოვნებს ხელმძღვანელთა განიხილა. ამ თათბირის იმპერიის არც ერთი წარმომადგენელი არ დაესწრება.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲡᲘᲡ ᲞᲠᲔᲡᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

გერმანელები აპირებენ საზავო ხელშეკრულების შეიმუშავონ ერთხელ ბრიტანეთის წარმომადგენლები, შემდეგ მიიღებენ რეფერენდუმის და ამგვარათ იმეცნებენ ხელშეკრულების მოწერის პასუხისმგებლობას და პასუხისმგებელი თვით ხალხი იქნება. საკითხი იმაშია მოკავშირენი დათანხმდებიან თუ არა, რომ საქმე ასე გადაწყდეს.

გაზეთები იუწყებიან, რომ საბერძნეთი მზათაა სამხედრო ალიანსის საკითხში შესათანხმებლათ.

საფრანგეთის სოციალისტური პარტიის ცენტრალური ორგანო—მარსელ კაშენი შემდეგ შეკითხვებს მოუწოდება დასწერა: „პრეზიდენტო ვილსონო, რათ ხელსქოთ ამდენ ხანს? ხალხს დაუმოწმეთ თქვენი ხმის მეგობრა. ჩვენ მოგვეწონებით უზენაესი დიადი, ჩვენ სასოწარკვეთილებაში ჩავარდებოდით, რადგან ძალიან მწვავს მოვლენებია.

ნუთუ თქვენ არ გქონდათ საშუალება ფეხზე საკითხზე ადრე გამოსულიყავით? განა თქვენ ვერ ხედავდით, რომ არამათ საგნება კვლავ, მოუხედავათ თქვენი დაპირებებისა? განა კვლავ არ ხედავდა და არ იწოდება ხელშეკრულ დაპყრობისა? რატომ არ მიმართეთ ხალხთა სინდისს, რომლებსაც თქვენ ამ ფრთი ინტენსიურად მიდიოდნენ? რატომ დაუშვით დაწვრილებით დარიგდა დიპლომატია. ნუ თუ თქვენ არ კითხულობდით, რასაც ყველა გაზეთები დაბეჭდავდა მოკავშირეთა არმიის გენერალთა შესახებ. გადაიწყო თუ არა თქვენ ყველა მისი მნიშვნელობა. ნუ თუ თქვენთვის ის უფრო ძნელი გასაგები არაა, რომ საფრანგეთი დაბრუნებით მოითხოვს სარდლობის რეინის გაწმენდა და უფრო ადვილი გასაგებია ის, რომ იტალია მოითხოვს ტერიტორიულ შეღავათს? რატომ თქვენ ასეთ ადგილობრივად და რატომ ხალხს მოუწოდებით დაუფიცოთ მმართველთა მიმართ? განმარტეთ თქვენ აუცილებლობა ახლა, მოკავშირეთ თუ გაინტერესებთ თქვენ, რას ეწინააღმდეგებით, რა გსურთ და ნუ ამაოთ, რომ ჩვენ საზოგადოებას დიდებში ჩაგვაყენებთ.

ᲑᲐᲚᲙᲐᲜᲔᲗᲘᲡ ᲪᲜᲝᲑᲔᲑᲘ.

ბუხარესტი. 28 აპრ. ტრანსილვანიის რეგულარული ჯარი გადავიდა რუმინეთის სამეფოში რუმინეთის საზღვარზე და მთელ წინაღმდეგ სამხედრო მოქმედება დაიწყო ოლტენიის რაიონში. ბოლშევიკების მეთაური ხელმძღვანელის ცნობით ბრძოლების ორგანიზებული კავშირი ფრონტიდან სამხედრო ოპერაციებისა და მოკავშირე ჯარის შორის.

1901 ᲬᲚᲘᲡ 22 ᲐᲞᲠᲘᲚᲘᲡ ᲐᲦᲡᲐᲜᲘᲨᲜᲐᲕᲐᲓ

ეს იყო თვრამეტის წლის წინათ.

თუ კაცობრიობის ისტორიას თვალს გადავავლებთ, ჩვენ დავინახავთ ადამიანების დიდ კრებს, რომლის სახელებიც წარმოადგენენ ფურცლებს, რომლებიც ყოველთვის იბრძვიან ერთი მუშა მეცნიერების წინააღმდეგ და ჩაგრული ერის განთავისუფლებისთვის განსახორციელებელი. ამ კაცთა ბრძოლის ისტორიულ საფეხურთა შორის უკანასკნელ ხანში, რუსეთის თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ გაჩაღებული ბრძოლა, რომელშიც თავის ძლიერი კვალი გაავლო რუსეთის ხალხთა ფართე მასების და სოციალ დემოკრატიული ნაწილი.

აქ ხელდება თქვენ საერთო ბრძოლის, საერთო მტრის წინააღმდეგ და ჩვენც მიეტოვა საქართველოს ინტერნაციონალური დროშის ქვეშ მდგომი ს. დ. 3. პარტიის ხელმძღვანელობით თუ წინაღ რეგულ წლების გამოსვლებში სარდობებში ვმეშაობდით, განსაკუთრებით მუშის უკიდურესობის ეკონომიური ფოლადის, ჩვენ საქართველოს დღესასწაულის სადღესასწაულო დღესასწაულით, 1901 წლის 22 აპრილს, თფილისის პროლეტარიატმა ქვეყანას აუწყა თავისი ინტერნაციონალური ხმა და მეცნიერულ სოციალიზმის მიხედვით მარქსისტული მიერ გაკვალული გზა. სამოველით ამიერ-კავკასიის პროლეტარიატი არასოდეს არ ჩამორჩენია რუსეთის განმანთავისუფლებელ მოძრაობას, პირიქით, ის ყოველთვის წინ მიდიოდა რაზმში იყო და ხაზუსთვის მეკვლეების როლი აღმოაჩინა ცარიზმის წინააღმდეგ. ეს აშკარაა, საქართველოს ამიერ-კავკასიის განმანთავისუფლებელ მოძრაობის ყველა, საქართველოს დედაქალაქში თფილისში აღინიშნა 1901 წ. 22 აპრილს (ძვ. სტ.) მოწინავე მუშათა ხელმძღვანელობით, როგორც საერთაშორისო დღესასწაული მუშათა კლასისა 1 მაისი (ახ. სტ.) (თუმცა ამ ხანში ეს დღე დაცულებული იყო ცეცხლის დღესასწაულად). ამ დღეს პირველათ ითქვა მეცნიერული სოციალიზმის გამოხატული მარქსისტული სიტყვა, აღმოჩენია საერთაშორისო ძმობის დროშა. პირველად ლანძღვის სურათებით შეწყვილი, —შესაფერი ხედ წარმოდგენით, ამ დღეს პირველად დაიძვრა მუშათა ფანჯარა სისხლი თფილისში აღმაშფოთებელ ბრძოლაში. ეს ძველი ძველის დარჩისი ამ დღის აღსანიშნავად, ეს დღე ისტორიულ დღეთ უნდა აღნიშნოს მუშათა მოძრაობის უკვდავ წიგნში იმისთვის, რომ ამ დღეს ეჭვი დიადი ნაყოფი გამოიღო,

თფილისის პროლეტარიატი და საზო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გულით საქართველოს დემოკრატია 1919 წ. 1-ლ მაისის დღესასწაულთან ერთად მიესალმება და მოაგონებს 1901 წ. 22 აპრილს და მის გმირებს.

[illegible] ლორთქიფანიძე

პირველი მაისი

მოქალაქენო!

პირველი მაისი მშრომელთა დღესასწაულია.

პირველი მაისი [illegible] ქვეყნების მუშათა შეერთებული ლაშქრის [illegible]. [illegible]

პირველი მაისი [illegible]

[illegible]

გაუმარჯოს პირველ მაისს!

გაუმარჯოს ერთა სოლიდარობას!

გაუმარჯოს სოციალიზმს.

ს. [illegible]

საერთაშორისო მუშათა დღესასწაული

1889 წ. საფრანგეთის დედა ქალაქში [illegible]

„პირველი მაისი 1890 წელს [illegible]“ [illegible] 1890 წელს [illegible]

1890 წლიდან [illegible]

[illegible]

ილ. [illegible]

აფხაზეთის სახალხო საბჭო

8, 10 და 15 აპრილს [illegible] აფხაზეთის სახალხო საბჭოს [illegible]

[illegible]

15 აპრილს [illegible]

[illegible]

„[illegible]“ საღამო

23 აპრილს, [illegible]

[illegible]

[illegible] „606“ და „914“ [illegible]

Amper.

განცხადებანი

სამკურნალო კაბინეტი ექიმი
ვ. ნ. [illegible]
[illegible] „606“ და „914“ [illegible] 4—6 საათამდის. [illegible] № 11.

ექიმი [illegible]
მახვილაძე
[illegible] 4—6 საათამდე. [illegible] № 11, [illegible]

ექიმი
ვ. [illegible]
[illegible] 12—1 საათ. და საღამოს 5—7 საათ. [illegible] 1 საათ.—3 საათ. [illegible] 3—48.

[illegible]
[illegible] სამკურნალო
[illegible] № 141 ([illegible]) [illegible] 5—97, [illegible] 9 საათ. [illegible] 7 საათამდე. [illegible] „914“ და „606“ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] 9—1 საათამდე და საღამოს 4—7 საათ. [illegible] № 141, [illegible] 5—97.

[illegible]
ვ. გ. [illegible]
[illegible] 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათ. [illegible] 7—93.

ექიმი
ა. ფ. [illegible]
[illegible] საღ. 6—7 საათ. [illegible] № 41, [illegible] 9—53.

ექიმი
ა. მ. კაკაბაშვილი
[illegible] საღამოს 5—7 საათ. [illegible] № 43.

ბებია
[illegible]
[illegible] (914, 606 [illegible]) [illegible] 10—11 ს. საღამოს 4—6 საათ. [illegible] № 118 [illegible] 14—23.

ექიმი
ნ. ლ. წერეთელი
[illegible] 12—2 საათ. [illegible] № 7 [illegible]

[illegible] (ჩუმიანტურებს 606 და 914), [illegible] 9—11 [illegible] 5—8 საათამდე. [illegible] 4—6 საათამდე. [illegible] № 33.

ექიმი
დ. ბ. [illegible]
[illegible] საღამოს 5—7 საათ. [illegible] № 9.

ექიმი
[illegible]
[illegible] 11—12 საათ. და საღ. 5—7 საათამდე. [illegible] № 117, [illegible] 13—27.

ექიმი [illegible]
რ. ბ. [illegible]
[illegible] 10—12 ს. და საღამოს 6—7 საათ. [illegible] № 120, [illegible] № 2—26.

მე. დ. ი. [illegible]
[illegible] 12—1 საათ., საღამოს 5—8 საათ. [illegible] № 7 [illegible] 16—65.

ექიმი
დ. ბ. [illegible]
[illegible] 6—8 საათ. [illegible] № 41. [illegible] 16—98.

გაუმარჯოს მუშათა დღესასწაულს 1 მაისს!
დემოკრატიული კლუბი „მეგობარი“

ხუთშაბათს, 1 მაისს [illegible]

საღამო

[illegible]

1) [illegible]

2) [illegible], [illegible] 1 მოქ. [illegible], 3) [illegible] 4) [illegible], 5) [illegible]

[illegible] 3. [illegible]

[illegible] 1 მაისის [illegible] საღამოს 7 საათზე. [illegible]

ვ. ი. ზუბალაშვილის სახალხო ქალაქის სახ. სახლი

[illegible]

ხუთშაბათს, 1 მაისს 1919 წ. [illegible]

№ 21

[illegible] ჯვარი

[illegible] 4 [illegible]

[illegible]

[illegible] საღამოს 8 საათზე. [illegible] 11 საათს.

სახალხო თეატრი

[illegible]

ხუთშაბათს 1 მაისს, 1 მაისის [illegible]

სევილიელი დალაქი

[illegible] 3 მაისს [illegible] 4 მაისს [illegible] „[illegible]“ [illegible]

ამიერ-კავკასიის კოოპერატიულ კავშირთა საბჭო

[illegible], რომ 25 მაისს, ქ. თფილისში შესდგება

კოოპერატიული კრილობა

[illegible] 25 მაისს, [illegible] № 173, [illegible]

(3—1)

საჭმელი ზეთი

[illegible] 600 [illegible] 20 [illegible] 11—2 საათ. ([illegible] № 6) 1—

მეოთხე რაიონული კოლექტივი

[illegible] 22 [illegible]

[illegible]